

נצבים תשפ"ג

התבוננות והעצמה אישית
בפרשיות ובמועדים

משה יהודה וייסמן

להארות moshe4129544@gmail.com

איכה

סוסים עם פרומקייט...

זהו אלול ור"ה, מי שמלא ביראת אלוקים כבר בתחילת אלול מלא יראה. אבל רוב בנ"א קשה להם לחוש את פחד הדין מה לעשות הנפש מוטיית למה שהיא רואה וחשה ומה רואים? עולם כמנהגו נוהג! על גדות נתיבי איילון מגדלים פורחים כשושנה, הפקקים כסדרם לפני ר"ה וגם אחרי. הפוליטיקה תייצר את אותם כותרות רק עם תיבול אחר. לכך הנפש לא מבינה מה יש לרעוד, אדרבה יש בר"ה גם בונס - מאכלים דשנים.

אבל עם כל זה כשמתקרב שבוע הסליחות ישנם נוספים שכבר מתחילים לחוש במה להתחזק זה כבר בבחינת 'תאריך ההברחה' אבל יש כאלה שגם אז ממשיכים בדיונים איפה הם יתפללו ומי החזן ומה הנוסח, ואיזה סוג תקיעות... אבל הכנה לדין מאן דכר שמייה?

הגיע יום הדין! כאן כבר כולם מנסים לתפוס עוד איזה משהו.. אבל יש כאלה שגם אז לא זזים לא פוחדים ואמר הגרי"ז כן גם אנחנו כאותם סוסים שעוברים את הגבול והראש שלהם בארוחה הבאה.. פחד מאן דכר שמייה? אבל גם בסוסים יש דרגות יש סוסים שהם כחמורו של פנחס בן יאיר שמעשרים כל דבר ואיכפת להם מפרומקייט. בעוה"ר אני מבקש סליחה מכל מי שנפגע, אולי כיום איכשר דרא מזמן הגרי"ז שאולי בני העלייה היו מועטים ביחס לימינו אבל נקודת הלזו של המשל והנמשל חיה נושמת זועקת ובוועטת...

האמת שאנחנו סוסים אבל לפחות סוסים עם פרומקייט

אנו עומדים כשבוע ימים לפני המשפט הנורא איני יכול לומר על אחרים אבל בכ"א אצלי איני יכול לומר שאני חש פחד, כאילו לא ראינו שנה שלימה שעברה על כל עם ישראל כאילו לא שמענו כלום לא ידענו כלום. אין שום פחד. אמנם בכ"ז ישנה איזה תזווה של הנהגה אחרת קצת מרחמיו של המלך שיצא לשדה לעורר את עולם הצומח והחי שבבריאתו. אפילו דגים שבים רועדים! זכורני שבבחרתי שמעתי משל כמדומה בשם הבריסקער רב על עגלון שהתפרנס מהברחת גבולות. כל לקוח היה מתעניין אצלו על הסכנה שכדבר מה יכול להיות. והוא כמובן עבור פרנסתו היה אומר שהכל בסדר ואין מה לדאוג. ויהי היום הגיע יום ההברחה, הלקוח שרוצה להבריח את הגבול, מלא פרפרים בבטנו. מה יהיה מי יודע אם יתפס אחת דתו... ואילו המבריה רגוע. יוצאים לדרך כאן המבריה גם מתחיל להיות דרוך.. כשמתקרבים לגבול המבריה כבר מתוח. ואילו המוברח כבר מכווץ מרוב חרדה, אבל ישנם גורמים נוספים שמבריחים את הגבול איתם ביחד והם רגועים כאילו לא אירע מאומה, מי הם? הסוסים! הסוסים, הם רגועים מה להם להיות באורווה ומה להם להיות בשדה הקרב התבן הוא אותו תבן רק התפאורה מתחלפת. אמר הגרי"ז בנמשל

יסוד השמ"ש כיצד עם ישראל משמ כחטיבה אחת בכל רגע נתון! מדהים ומדוע זה קריטי כטרם הכניסה לא"י?

ידוע לכל שהכח של כלל ישראל באחדותו [הבע"ל שזה רק ידוע...]. השמ"ש מבאר את פנימיותו של ענין ע ישראל כאיד אחד בלב אחד. הלוא בעוה"ז הגופים מחולקים או קשה לומר שאנחנו חיבה אחת אבל למעלה בשמים הנפשות מאוחדות וגם נפשות החיים מתאחדות למעלה כיוון שהרי בלילה כל הנפשות עולות ונותנות את הדין של כל יום. ומה הרווח ע"כ? מכיוון שלא כל אחד כהן ולא כל אחד לוי ולא כל אחד זוכה לקיים את המצוות כדבעי ולצערנו הרבה מצוות אנחנו מקיימים כמעשה קוף בעלמא. אזי חסר לנו בשלימות גם במה חשבנו שכבר עשינו כגון לימוד תורה תפילה חסד כיצד נודכה על מעשינו וגם על מה שלא עשינו? השמ"ש מביא לנו פתרון וז"ל **כבר כתבנו שהתירוץ הוא מפני שכל ישראל הם כגוף אחד ממש וכל מצוה שאדם עושה היא בשם כל ישראל, ונצטרפו כל המצוות מכל ישראל יחד, ואפי' מאותם שכבר נפטרו לעולמם כי כל בשמים הוא למעלה מהזמן וכו'** ואח"כ הוא ממשיך ואומר מהו התנאי לפלא הזה וז"ל **אך כל זה הוא באיש המתאחד בכלל ישראל, שכל ישראל הם לו כאילו הם אבריו ואוהב אותם כגופו, וזה ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, וחשוב לו כאילו קיים כל המצוות אפי' מצוות שישנן רק בכהנים או במלך וציובור, הכל מסייע להשלים את אבריו נפשו,** וכאן מחדש השמ"ש את המפץ הגדול היכן המקום שבו עם ישראל מיישם את כוחו כחטיבה אחת הלכה למעשה? בא"י שהרי כך ההלכה שרק כיבוש רבים דינו ככיבוש וכיבוש יחיד אין דינו כיבוש אזי אם יכנסו לא"י כמליוני יחידים לא יהיה בא"י את דיני הירושה והקדושה. ולכך היה צריך שכלל ישראל יכתוב את דברי התורה מחדש לא

שלושה קושיות שמבארים את עשייתם של ישראל כמצבה!

אם מחפשים מאמר לר"ה הרי שכל מאמר על פרשת נצבים משמש גם מאמר לר"ה כדברי הזה"ק שכל היכנס שכתוב היום דא הוא יומא דינא וכמבואר בזה"ק בכמה מקומות על פתיחת פרשתן **אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם פְּלִגְתְּם לְפָנַי יִמְקֶן אֱלֹהֵיכֶם שְׂכַל עִם יִשְׂרָאֵל נִצְבִּים עִם פִּירוּט חוּזר וְנִשְׁנָה שֶׁל הַמְּגוּוֹן הָאֲנוּשִׁי בְּכֻלָּל יִשְׂרָאֵל רְאִשֵׁיכֶם שְׂבִטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: טַפְכֶם נְשִׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחְנֶיךָ מֵחֻטָּב צִצִּיָּה עַד שֹׂאֵב מִיַּמֶּינֶיהָ:** השאלה הפשוטה שלכאורה ג' התיבות כל איש ישראל לכאורה כולל את הכל, א"כ מה הצורך בפרטנות כ"כ גדולה? רבו הפירושים לבאר זאת. בס"ד נבאר את הדברים עפ"י מה שראינו בבית מדרשו של השם משמואל זיע"א. [שנת תרע"א] ולשם כך נעמיד כמה קושיות בלשון המקרא ומשמעותן המקיפות את ענין פר' נצבים.

ברש"י מבואר שמשם עשאים 'מצבה' ואם רש"י כותב כן ש"מ שאי"ז מליצה בעלמא אלא יש כאן אקט משמעותי מאוד שעשאים מרע"ה מצבה בשונה מהמצב שבו הם היו, וא"כ מה הענין בנצבים - מצבה? הערה שניה שיש להבין מה הצורך להעביר את כלל ישראל בברית נוספת על הברית שכרת עימם בחורב מה חסר בברית ההיא. אמת שהיו חריקות והתפוצצויות אבל זה לא אומר שהברית הסתיימה גם בחיי נישואין זה קורה וזה לגיטימי אבל עדיין הווג בקטגוריה של 'נישואים' ועוד נכונו להם חיי אושר ועושר בעו"ה. [ואגב זה יש להעיר על המקרא וְהָיָה בְּעֶבְרַתְכֶם אֶת־הַיְרֵדוֹן תִּקְיִמוּ אֶת־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהָר עֵיבָל וְשָׂדֶת אוֹתָם בְּשִׂיד מה הבהילות מיד בעברכם את הירדן ואם זה יהיה זמן מה אח"כ כלום הם ישכחו לעשות זאת?

בער'ה בעוד שאי' במדרש שרק הגדולים מתענים. וכתב החת'ס כבר בדורו שכדורותינו אין יודעים מי נחשב גדול ומי קטן ואפשר שהקטן הוא גדול לפני הקב"ה, ומשום כך כולם מתענים!! ומה נעניה אכתריה...

אז אם כנים אנו לדברי הוזה"ק היום הוא יומא דדינא. בואו יחדו ונקבל בל"נ להשתדל בחשיבה ובהסתכלות על כל אותם אלו שלא נספרים 'שקופים' בלע"ז' לראות בהם טוב לראות בהם זכות. באמת לא קל בנסינות הדור לקיים תו"מ. וכ"א שמתאמץ לקיים יש להרימו ולנשקו!

משל הוזהב של הרב'ה ר' בונים זיע'א

והנמשל...

ישנו משל של הרב'ה ר' בונים מפרשיסחא זיע'א אני רוצה לפרסם דב'ק מדבריו שמשקף באופן שאין שני לו את דברינו ונוכח שיליץ יושר בעדנו! בזמן מלחמת נפוליאון היה ר' בונים צעיר, וכידוע היה אז וויכוח בין גדולי ישראל האם בעד הצאר הרוסי או בעד נפוליאון. גדולי פולין אחזו שכדאי שנפוליאון ינצח בהם החוזה מלובלין הקאזינצ'ער מגיד ור' מנחם מנדל רימנובר קדושי עליזון זיע'א וסיבתם היתה שמכיוון שהיהודים סבלו מאוד בכל המדינות ואילו נפוליאון הבטיח דרור וחירות שוויון זכויות הרי שזה מטיב עם היהודים. לעומת זאת בעל התניא ועוד סברו שאמנם תהיה רווחה ליהודים אבל מבחינה רוחנית היהודים יחלו להתערב בגויים ואידך זיל גמור. מה שהיה בסוף שהצאר הרוסי אכן ניצח. ולא נכנס לנסינות שעשה בעל התניא לצורך זה. הרב'ה ר' בונים לא רצה לנקוט איזה עמדה 'בסוד קדושים מי יעמוד' לכך הוא אמר בפני ציבור אני אומר לכם מי עתיד לנצח את המלחמה! ואמר על כך משל בלא לומר אח"כ את הנמשל וכל אחד יבין את המסר.

מחמת שמא ישכחו אלא ההתחדשות בברית החדשה שדובר עליה בארוכה בפר' כי תבוא. ולכך שוב כרתו את הברית מחדש.

בזה מתבאר היטב מדוע לקח מרע"ה את כלל ישראל ועשה אותם מצבה, מצבה היא חתיכת אבן אחת בעלת חשיבות ושם יחודי משלו. מאשר מלינוי אבנים שאמנם הם רבים אבל אין להם את הכח שיש במצבה אחת. זוהי המשמעות האדירה ב'אתם נצבים היום כולכם' ראשיכם שבטיכם טפכם נשיכם וגרף אשך בקרב מןהנה מןהטב עצי'ה עד שאב מיק'ה:

התמהיל המקורי של עם ישראל כולל בתוכו 'חוטבי עצים ושואבי מים'!

בתח"ד לא הבנו מה הענין של הפירוט? רבותי 'לא צריך להיות חכם בכדי לראות נכוחה שהתורה מגדירה לנו את מהות המצבה של עם ישראל. עם ישראל כולו מורכב מחתיכה אחת של חוטבי עצים ושואבי מים גרים, נשיכם ראשיכם שבטכם. זה לא רק מצד ערבות אלא כי עם ישראל מוכרח להיות מורכב מכל המרכיבים הללו [כמו שבד' מינים ערבה מסמלת את ה'נאדה' אבל בלעדיה לא מקיימים מצוות ד' מינים] אין עם ישראל שהוא רק קהילות מיוחסות או משפחות מיוחסות לא היה ולא יהיה קיטלוג כזה, זה לא עם ישראל! בעבר זה היה ברור, בכל עיירה היה רב ושוחט, ועוד מלא יהודי טובים ויר"ש שלא היו כלי קודש אבל היו מלאי אמונה בהש"ת.

וגם כיום ישנם הרבה יהודים שלכאורה נראים פשוטים אבל זה רק מבחינת המדד הקהילתי שלנו.. אולם מבחינת הקב"ה הם יהלומים מופלאים מפו. אף אחד לא יודע מעשיהם הטובים הם לא 'מרבנים' בחומרות או בהנהגות שלהם אבל הם יהלומים נקיים מאוד הרוחניות שלהם נקייה ללא רכב בלי אמתלא חברתית כזו וכזו.

[הדברים מבוארים בדרשות החת'ס ששם הוא מבאר את המנהג כיום שכולם מתענים

את סוסי וכך תצא העגלה מאפילה לאורה. וכך הווה כהרף עין יצאה העגלה לחרות.

הפריץ אחוז תדהמה קרא לאיכר הגס ושאלו הגיד לי מה המיוחד בסוסיך? ענה לו האיכר, *תראה סוסיך כל אחד מאומה אחרת לכל אחד תרבות משלו גאווה משלו וכידוע סוסים לא מסמפטים אחד את השני ואי לכך בומן חרום שצריך את עזרת הכלל שום סוס לא היה מוכן לבוא לקראת רעהו אדרבה שהכית את הפרסי כולם שמחו מאוד ושהכית את הבלגי ג"כ כך. לעומת זאת שני סוסי גדלו יחדו בשלווה ובחדווה מגיל קטן בידיעה שמישמת חייהם היא משימה משותפת ואחידה ולכך כל ענין משותף הם יצליחו יחדו בכל הכח.*

והנמשל שלא אמרו הרב'ה ר' בנים כל אחד הבין. נפוליאון כבש הרבה מדינות והביא הרבה צבאות אבל כל צבא היה לאום אחר עם טבע אחר ורעיון אחר לא היתה אחידות. לעומת זאת החיילים של 'אמא רוסיה' כולם אחווי חרב מלומדי מלחמה [פעם היום כבר לא...]. בעלי אידיאה ברורה אחת יש אמא אחת-רוסיה! ולכך הם יצליחו במלחמה.

רבתי גם אנחנו 'כולנו בני איש אחד נחנו' גדלנו בתורה אחת בשותפות אחת ערכות אחת. הגיע הזמן שנחפש לשמוח אחד כשמחת השני וכשהוא בצער ח'ו להצטער עמו גם אם הוא לא מהמפלגה שלי או מהעדה שלי. אם דם יהודי נשפך רח'ל זה לא משנה אם זה מהאונזערע או שם מזרחי או עברי, הלא הוא-אח שלי! אם אצל הקב"ה כך אז מה איתי?

כולם מבינים שצריך לעשות איזה שינוי, בעוה"ר לא היה כדבר הזה בא', אולם אם נהיה כל אחד סוס מעדה אחרת כיצד נצליח לצאת מהביצה?

יה"ר שתכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה. וכולנו נכתב ונחתם לחיים טובים ארוכים ולשלום. ובצפייתנו צפינו שנגאל לאלתר בהאי שתא הבעל'ט אכיר

בעיר אחת היה פריץ עשיר מופלג, והיו לו בתים רבים שדות וערות גדולים מאד, גם היה משתעשע לסחור עם סוסים אבירים, והיו לו סוכנים בכל מדינה ומדינה שאם ימצאו איזה סוס נפלא וחזק, יביאוהו אליו, וכך היה לו סוכן במדינות ערב, וברוסיה, ובפרס ובבלגיה ואנגליה וכו', וכל אלו הסוכנים היו הולכים ליריד הסוסים, וכשמצאו סחורה משובחת היו שולחים לאותו פריץ. בכל העולם היה ידוע שאצלו נמצאים הסוסים המשובחים ביותר. זה דרכם כסל למו איזה סוס יכול לרוץ טוב יותר [כדוגמת הכדורגל]

יום אחד החליט הפריץ לעשות סיור מקיף בכל אחוזותיו יערותיו ושדותיו ולשם כך הוא ביקש לרתום את ששת הסוסים החזקים ביותר למרכבתו בכדי שינהיגו אותו בנסיעה ממושכת זו.

המשרתים עשו כדבריו וכך יצאו הסוסים הטובים ביותר הערבי הבלגי האנגלי והפרוסי וכן עז"ה. וכך הם נוסעים רוח גבוהה ביערות העד שבבעלותו. באחד העיקולים העגלון לא שם לביצה וכך נכנס עם כל הסוסים לתוכה. והנה עם עוצמתם של הסוסים לא הצליחו הסוסים לצאת הביצה יחד עם המרכבה ההדורה. החל העגלון להכות את הסוס הערבי ולאחמ"כ את האנגלי וכן את כל הסוסים שיזוז משהו ואין קול ואין עונה. כמובן שהפמליא החלה להילחץ כי היום החל להעריב ובתוך היער זה ממש לא סימפטי.

לפתע עבר במקום איכר גס עם עגלתו הדלה סוסיו הגרומים וגם הוא נכנס לביצה אבל... יצא ממנה חיש מהר העגלון עמד בהלם כיצד סוסיו הגרומים של המגושם יצאו חיש מהר מהביצה ואילו סוסי הטובים בעולם עדיין תקועים בתוכה.

האיכר הבין את הסיטואציה ובא להגיש עזרה לפמליא אם תרצה להוציא את העגלה החוצה תאמר לאנשיך לנתק את סוסיך ואז אני אחבר